

Naša društva

Večkrat čitamo in slišimo vzpodbujajoče hvalospeve, kaj in koliko je to in ono tretje društvo v naši naselbini že vsega napravilo. Če pa natančneje in brez predsodkov pogledamo na naše dosedanje skupno delo, vidimo, da je bilo pri članih vseh društev mnogo truda in poštenosti, uspehi pa so tako malenkostni, da se upravičeno vsiljuje vprašanje: Ali so bili vredni tolikih žrtve?

Res je, da so možnosti za razvoj naših društev v Buenos Airesu omejene, ker je mesto ogromno in se mnogi že radi oddaljenosti ne morejo udeleževati v organizacijah: velike razdalje požirajo čas in tudi denar, s katerim je treba varčevati; res je tudi, da so te možnosti še bolj omejene, ker je v nas premalo ravit čut za disciplino in samozatajevanje, ki je predpogoj za vsako društveno delovanje. Le prerado se nam prvotno navdušenje za to ali ono stvar spremeni, zaradi kakšne neveselosti, v popolno brezbrilnost ali pa celo v mržnjo. Vendar pa to niso edini in tudi ne temeljni vzroki pičlih uspehov. — Skoro vsa naša najkrajnja društva so ustanovljena po zgledu prosvetnih društev doma. Pri ustanovljanju društev so se prav malo vpoštevale potrebe in želje in posebne prilike v katerih živimo in ki se povsem razlikujejo od onih v starih krajih. Šele poslednji čas smo začeli nekoliko drugače misliti v tem pogledu. Tako so bili na primer upravni stroški domačih društev prava malenkost v primeru s tukajšnjimi, kjer požirajo namnine za društvene prostore in storane ogromne vsote denarja. Iz tega izvira denarne skrbi, ki družtvom ne dovoljujejo, da bi se posvetila oni vzgoji članov, kakor se je to delalo v domovini, kjer je bilo društvo res nekaka šola za odrasle in kjer je bila še ta ali ona "Zveza" na razpolago, ki je pošiljala predavatelje, posojala knjige in priročila tečaje.

To vzgojno in izobraževalno delo, ki bi moralo biti eno izmed glavnih društvenih namenov in ki bi moralo biti tako usmerjeno, da bi izseljenec od njega res praktične koristi, naših organizacijah popolnoma pogrešamo.

Prav tako je bilo do zadnjega časa iz društvenega delovanja tako-koč izvzeto vse ono, kar se tiče skupnega gospodarskega snovanja. Če bi bila društva takoj po ustanovitvi prejelja predavanja in gospodarske tečaje, bi danes imeli že po število ljudi, ki bi bili za gospodarske ustanove, vzgojeni; kajti kakšno zadržko ali kaj podobnega je treba razsodnih in discipliniranih ljudi, ako naj ustanova uspeva.

Da je bilo v naših prvih društvih kolikaj gospodarskega duha, bi se bilo na primer naseljevanje v Villi Devoto, ali kakšnem drugem okraju, organiziralo tako, da bi se bili naši ljudje skupno naselili, bi si ceneje kupili zemljišča ter z manjšimi žrtvami postavili domove; vzrasla bi bila krasna, kompaktna kolonija, v kateri bi bili dani tudi vsi predpogoji za uspešno skupno prosvetno in gospodarsko snovanje. In tudi prognoza našega naraščanja bi bila v takem slučaju prav lahka stvar.

Radi začetnih pogrsk je seveda mnogo zamujena in tudi — kar je gospodarskih stvari tiče — moralno celo nepopravljivega.

Vse pa še ni zamujeno in mnogo pogreške, ki so vzrok pičlih uspehov dosedanjega društvenega delovanja. Se lahko še popravijo tako, da bodo društva koristila članom in skupno.

N. Pahor.

Kitajska se dviga proti japonskim zavojevalcem

Sedanje prilike v kitajski deželi in japonski osvojevalni načrti - Narodno prebujenje - Kantonska vlada pošilja čete na sever proti Japoncem

Po težkih notranjih zmešnjavah iz polpretekle dobe, po krvavih bojih med vojskami raznih generalov, ki so se med seboj borili za oblast, in po neuspešnem odporu proti Japoncem, katerim se je posrečilo odcepiti Mandžurijo, se je na Kitajskem izobličilo troje oblasti, ki vlada-jo prostrani deželi s skoro 500 milijoni prebivalcev:

Na severu gospoduje nankinška vlada, ki zastopa Kitajsko tudi napram inozemstvu, ki pobira carine in pristojbine v velikih pristaniščih in uživa radi tega zaupanje domačih in tujih bankirjev. V Nankingu vrši nacionalistično diktaturo general Čan-Kai-Šek, ki je iz strahu pred komunizmom in iz strahu pred izužbo oblasti bil v zadnjih časih zelo prizanesljiv napram Japoncem, kateri iz Mandžurije silijo proti Mongoliji in proti jugu.

V Kantonu je druga vlada in vodijo posle zmernejši elementi iz kitajske nacionalistične stranke Kuomintang. Tu je bilo razpoloženje vladnih krogov ves čas protijaponsko, odkar je tokijska imperialistična politika začela iztegovati svoje grabežljive roke po kitajski zemlji, vendar pa do vojaškega odpora proti Japoncem doslej ni moglo priti, ker je kantonska vlada v velikih denarnih težkočah in je treba za vsako vojno mnogo denarja.

V notranjosti dežele pa gospodujejo že več let komunisti. — Sodelovanja med temi tremi oblastmi ni bilo, marveč so se včasih vršile celo boji za nadoblast. Šele v zadnjem času so se prilike začele spreminjati. Komu-

nisti so pred par meseci ponudili roko sprave Nankingu in Kantonu; predlagali so, naj bi se ustanovila nekaka kitajska "ljudska fronta", katere glavni namen naj bi bilo organiziranje močnega odpora, če treba tudi oboroženega, proti Japoncem. Pobuda za takšen predlog je go-

Giuseppe Bottai, ki je za civilnega guvernerja v Addis Abebi, katere vojvoda je postal maršal Badoglio, dočim je bil za novega podkralja v Abesiniji imenovan gen. Graziani.

tovo prišla iz Moskve ter je izhajala iz VII. kongresa Komunistične internacionale.

Nanking je komunistični predlog odbil, s Kantonom pa je bil kmalu dosežen sporazum, na podlagi katerega je kantonska vlada dobila v svoje roke veliko vojaško silo, ki jo cenijo nekateri na 500 do 600 tisoč mož.

Nov val narodnega prebudenja in odporosti proti japonskemu militarizmu je zajel velik del Kitajske ter se razširil celo v Nanking in začel povzročati Čang-Kaj-Šeku hude preglavice. Nankinški diktator se namreč ne nahaja v preveč prijetnem položaju, saj je med dvema ognjema: če se zameri Japoncem, ki jih ima v Mandžuriji za sosede, ga lahko kmalu pripravijo ob oblast, če preveč odločno

nastopi proti Japoncem sovražni propagandi, ga pa lahko odne se val ljudske fronte, ki prihaja z juga v obliki močnih vojaških oddelkov, katere je kantonska vlada že začela pošiljati na sever, da Japoncem zaprejo pot, če bi hoteli — kakor vse kaže — še dalje prodirati v kitajsko deželo.

Izgleda, da bo prej ali slej prišlo do krvavega spopada med Kitajci in Japonci, spopada, ki bo morda odločilen za nadaljnjo usodo kitajskega naroda, ki teri sedaj vztraja v borbi za svojo neodvisnost in ki ga utegne baš ta borba spet združiti. Vanjo pa bodo zastavili vse svoje sile tudi Japonci, saj je od njegove izida odvisna udejstvitev tokijskih sanj o japonski hegemoniji na Daljnem vzhodu.

BLUMOVA VLADA SE JE LOTILA DELA

Prejšnjo soboto se je nova francoska vlada predstavila parlamentu. Ministrski predsednik Leon Blum je prečital vladno deklaracijo, v kateri je dejal, v glavnem, naslednje:

Sedanja vlada je izraz ljudske fronte, v katero je francoski narod položil svoje upe; ni ji treba boriti se za dosego večine in opore v parlamentu, ker takšna vladna večina že obstoja. Tudi ji ni treba sestavljati programa, ker je že določen. Edina naloga, ki čaka vlado, je ta, da čim prej in na čim bolj uspešen način udejstvi program ljudske fronte, kot so ga sestavile stranke, ki so se pri zadnjih volitvah zedinile za skupen nastop.

Zato bo vlada v najkrajšem času predložila najvažnejše zakonske osnutke glede izboljšanja delavskega položaja, za nacionalizacijo oboroževalne industrije, za preureditev Francoske banke in drugo.

lo okrog 3.000 oseb, ki so padle med podirajoče se deske in tramovje. Dvignilo se je pretresljivo vpitje ranjenih in umirajočih. Prihitela je brž pomoč in pri reševalnem delu so osebno pomagali tudi kralji, knez Pavle in dr. Beneš; 26 oseb je v tej strašni nesreči zubilo življenje in preko 700 jih je bilo ranjenih — 400 gledalcev je zadobilo tako težke poškodbe, da so jih morali spraviti v bolnišnice.

Oblasti so aretirale sedem oseb, ki so imele opravka s postavitvijo tribune, in tudi župan je moral odstopiti, ker je ogorčeno prebivalstvo dolžilo tudi njega kot načelnika občinskih oblasti, ki imajo dolžnost nadzirati podobna dela. Izgleda, da se je nesreča dogodila zato, ker se je na tribuno nagneto preveč gledalcev in sicer pred vsem po krivdi občinstva samega.

Kar se notranje politike tiče, bo vlada zagotovila republikanski režim svobode in demokracije, v zunanji politiki pa bo podpirala vsako težnjo za okrepitev miru in za prijateljsko sožitje med narodi, kar popolnoma odgovarja težnjam francoskega naroda.

Nekatere izmed teh predlogov je vlada že poslala parlamentu v proučevanje. Zakonski osnutki, ki se nanašajo na izboljšanje položaja delavcev, predvidevajo uvedbo 40 urnega delovnega tednika za vsa industrijska podjetja, brez znižanja sedanjih plač, uvedbo letnega 15 dnevnega dopusta in uveljavljenje skupnih delovnih pogojev med delavci in delodajalci.

Na tej podlagi in s povišanim plač od 7 do 15 od sto, je bil dosežen tudi sporazum med večino podjetij in stavkojočimi delavci, ki so bili v mnogih krajih — kakor smo že poročali — zasedli tovarne. Vlada, ki je presegovala, je morala pa obljubiti, da bo z zakonom uvedla enake delovne pogoje za vse industrije v deželi, tudi za takšne, ki bi sedaj ne hotele sprejeti dogovora z delavci. Kakor smo že zgoraj videli, je vlada že ukrenila vse potrebno v tem pogledu.

Stavkovno vzbujanje, ki se je bilo tako razširilo, da je preteklo soboto štrajkovalo že preko milijon delavcev, se je s posredovanjem vlade na ta način ugodno rešilo in so se delavci v zadnjih dneh začeli že vračati na delo. V severnih premogovnih revirjih pa je izbruhnila nadnaradno stavka rudarjev, ki si hočejo zagotoviti enake ugodnosti, kakor so si jih že njihovi tovariši iz mnogih brans.

Rešitev delovnih sporov pa za dovoljivo napreduje in je to otovo velik uspeh za sedanjo vlado.

RAZNE VESTI

V Avstriji nameravajo ustanoviti milico, po zgledu fašistične, ki jo je organiziral Mussolini, da bo lahko sodelovala z vojsko in služaj vojne, v notranjosti pa pomagala policiji pri delu za vzdrževanje režima.

Velike manevre bo imela Italija ob avstrijski meji. Na Južnem Tirolskem so oblasti zahtevale takojšnjo izpraznitev vseh šol, ki se morajo postaviti na razpolago vojaštvu. Te vesti spravljajo v zvezo z napovedjo o skorajšnji vzpostavitvi Habsburžanov.

V torek, 30. t. m. se sestane občni zbor Zveze narodov, na čigar dnevnem redu je tudi razprava o abesinskem vprašanju. Kakor znano, se občni zbor sestane na predlog argentinske vlade.

6 milijard kron je določila Češkoslovaška za narodno obrambo. Večji del te vsote bodo porabili za utrditev meje napram Nemčiji in Poljski.

V New Yorku so obsodili na strogo kazen člane zločinske tolpe, ki je "na debelo" trgovala z dekleti. Tolpa je vodil milijonar tolovaj Ch. Luciano in njen dobiček je znašal 12 do 20 milijonov dolarjev letno. Zenske, ki se niso hotele pokoravati zločinca, so mučili na prav zverinske načine.

V Moskvi se je zaključil turnir šahovskih mojstrov in si je prvo mesto priboril Capablanka, ki ni zubil niti ene partije. Sedaj se bo skušal menda meriti s svetovnim šahovskim prvakom dr. Maksom Euvejem.

Večjo skupino monarhistov in nacionalistov so aretirali v Madridu, kjer so baje snovali zaroto proti sedanjemu levičarskemu režimu. Na stanovanjih aretirancev so zaplenili velike zaloge orožja ter uniform civilne garde, katerih so se menda nameravali poslužiti z namenom, da bi oblasti spravili v zmedo.

Mussolini je reorganiziral italijansko vlado; odpovedal se je trem ministrstvom. Svojeja zeta grofa Galeazza Ciana je dal imenovati za zunanjega ministra; posle ministrstva za tisk in propagando bo vodil Dino Alfieri, ministrstvo za kolonije je prevzel A. Lessoni, za ministrstvo korporacij pa je bil imenovan F. Lantini.

Predsednik Nicaragua Sacasa je moral zapustiti deželo, za njegovega začasnega naslednika pa je bil imenovan dr. Brenes Jarquin, prijatelj generala Somoze, ki je zanimalo zadnjo revolucijo. Predsedniške volitve bodo 1. novembra.

Težka železniška nesreča se je dogodila blizu Neaplja, na progi Nola-Boiano, kjer je delavski vlak skočil s tira ter so se trije vagoni prevrnili. Dvanajst delavcev je zubilo življenje v tej nesreči, preko sto pa jih je bilo ranjenih.

V Zurihu, v Švicah, so aretirali agenta tajne nemške policije, nekega Roemerja; obdolžen je, da je skušal organizirati igravitve bivšega nemškega konclerjarja Brueninga.

Diplomatične odnose s sovjetsko Rusijo je sklenila spet vzpostaviti španska vlada. Rusijo je Španija priznala že leta 1933, njen poslanik pa je še pred odhodom v Moskvo podal ostavko in naslednika desničarska vlada ni hotela imenovati. Tudi sovjetskega poslanika je bila doletela smrt prej, nego je nastopil svoje mesto in tako sploh ni prišlo do vzpostavitve diplomatskih zvez.

Huda letalska nesreča se je dogodila v Dubrovniku; neko vojaško letalo je padlo z znatne višine na nekovo hišo, pri čemer so zubile življenje štiri osebe, med njimi dva letalca. Avion je začel goreti ter so zublji brž zajeti in upepelili tri hiše.

Sestanek predstavnikov Male antante

Važna posvetovanja v Bukarešti — Huda nesreča tekom velikih slavnosti v glavnem mestu Romunske

Preteklo soboto so se pripeljali v Bukarešt, glavno mesto Romunske, jugoslovanski knez namestnik Pavle, češkoslovaški ministrski predsednik dr. Beneš in praški zunanji minister dr. Krofta, ki so se še istega dne sestali z romunskim kraljem Karlom in zun. ministrom Titu lescujem, da se pomenijo o važnih evropskih vprašanjih, ki zanimajo vse tri države Male antante. Spričo govorico o vzpostavitvi Habsburžanov ter spričo bližnjega zasedanja Zveze narodov, ki bo morala sklepati glede abesinskega vprašanja, ki zaradi sankcij prav močno zanima tudi Jugoslavijo in Romunsko. je dovoljeno sklepati, da so morali biti razgovori med predstavniki Malega sporazuma ze-

lo pomembni. Seveda so bila posvetovanja tajna in kratka uradna poročila samo zagotavljajo, da se v vseh vprašanjih dosegel popoln sporazum in da je Mala antanta trdna in neomajna, kakor doslej.

Obisk najvišjih predstavnikov Jugoslavije in Češkoslovaške v Bukarešti je bil v zvezi tudi s proslavami povodom obletnice povratka romunskega kralja Karla na prestol. V glavnem mestu so se izvršile razne slovesnosti, izmed katerih je ena potekla tragično.

Ko se je na velikem stadionu vršil defile skavtskih čet pred kraljem Karlom, in je slavnosil prisostvovala ogromna množica, se je iznenada vdrla tribuna, na kateri se je nahaja-

